Vdekje fashizmit — Liri Popullit

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

DEL DY HERE NE JAVE:
T'EJTEN DHE TE DIELLEN

Redaksija Prishtine
Rruga Emin Duraku Nr. 1

PAJTIMET
per 1 vit 192 din
— 6 muej 96 —
— 3 muej 48 —

Dorshkrimet nuk kthehen

Drejtori pergjegjes SEDAT BIDA

Vjeti IV Nr. 171 | PRISHTINE, 28 Dhetuer 1948 | Çmimi 2 dinarë

Nga Konferenca e IV Krahinore e PKS per Kosove e Metohi

Referati politik mbi punen e organizates se Partis ne Kosove e Metohi

(Vijon nga numri 170)

Po, asht gjithashtu e vertete se ata po tregojne mjaft dashuni perzbatimni e detyrve te pergjitheshme, e fare pak aftesi per nji pune te pamvorun, fare pak dije qe ne bazen e politikes se pergjitheshme te shtetit te bahen organizatori e tone jetes shoqnore ne vendin e tyne. Asht e vertete ne qofte se thohet se keshillat t'ona popullore ma shum i ngjajne aparatit qe zbaton detyret e pergjitheshme se sa n'organet e pushtetit, qe udheheqin punet ne ngritjen e popullit ne oikepomje ekonomike, kulturale e shendetsore, ase ne jeten shoqnore ne territorin perkates. Prandaj puna e tyne asht e njianshme, e lidhun me pjesen ma te madhe me detyrat e pergjitheshme. Puna e ktille simbas karakterit te vet sjelle byrokratizmin e aparatit shetnuer. Na qysh tash kemi rrjedhime te ketilla. Ne punet e nji numrit ma te madh te keshillave t'ona s'ka planifikime pune me plan. Prandaj puna e tyne zhvillohet ma teper ne baze t'urdhenave se sa ne baza te kushteve lokale dhe te nevojave nga nalte. Ata i pervishem punes pa pregatitjet e duhuna, prandaj edhe kryemja e tyne veshtiresohet dhe asht e ngadalshme. Asht e diitun se pa planin operativ nuk ka evidence operative e pa kete s'ka udheheqsi operative. Kjo mungon ne punen e te gjitha keshillave t'ona tue llogarite ketu edhe Keshillin popullor krahinuer, c'ka ban ne udheheqja ne keshillat popullore shpesh here te merr karakterin e administrimit byrokrat.

Posaçrisht, nji pune e ketille e keshillave t'ona e pakeson rolin e tyne ne perbushjen e Planit pesevjeçar. Tue e lidhe punen e vet vetem me detyrat e pergjitheshme, keshillat nuk merren sa duhet me ceshtjen e mobilizimit te mjeteve materjale nga burimet lokale me te e jone, e te cilat mundes me cilat asht mjaft e pasun krahina ndihmue serjozisht ne luften per permbushjen e shpejte dhe sa ma te plote te Planit pesevjeçar. Secili prej nesh e din, ç'fare begatish natyrore kemi ne krahinen t'one per te cilat ekzistojne mundesi reale shfrytezimi, e ata prap se prap nuk shfrytezohen. Po keshtu ngjet edhe mbi ceshtjen e udheheqjes s'ekonomis lokale dhe te zhvillimit t'ekonomis komunale. Çka na tregojne proces-verbalet nga mbledhjet e keshillave egzekutive te rrethit? Ata na flasin mbi kujdesin e tyne te dobet per problemat ekonomike ne zonen e tyne. Qe disa shenime: keshillat popullore te rrethit ne Ferizaj e Podujeve, gjate krejt vjetit 1948 nuk e kane rrahe çeshtjen e ekonomis lokale ne mbledhjet e keshillave te tyne, ndersa keshillat e tjera e kane ba kete shum rralle. Keshilli i qytetit ne Peje vetem nji here gjate kejij vjeti, ne mbledhjen e mbaitun me 1 prill e ka shtrue çeshtjen e kombinatit zeitar, kurse keshilli popullor i rrethit i Gjurakovcit gjithashtu vetem nji here e ka shtrue ceshtjen e themelimit te ndermarrjes se mullinit automatik. Kjo pakujdesi persa i perket ekonomis lokale, e edhe mungesa e luftes per mobilizimin e rezervave materjale nga burimet lokale ne luften per plan, tregon se n'aparatin t'one ekziston marredhanje mjaft e vjeter byrokratike ndaj ekonomis. Te gjitha keto i pengojne keshillat popullore qe, neper punen praktike ne zgjidhjen e detyreve konkrete ne te cilen permiresohen kushtet materjale etj. te populli ne vendin perkates, t'a lidhin politiken t'one te perditshme nevojat e vertota te banorve ne vendin-ku punojne. Me gjithse organizatat e Partis ne kete vjet, e sidomos mbas Kongresit te V te PKJ i kane kushtue ma shum kujdes ceshtjes se demokratizimit te pushtetit, ne mbajtjen e rregullshme te kuvendeve te keshillave popullore te rrethit e te vendit, mbledhjeve te votuesave, me angazhim ma te madh te qytetarve neper komisjone, te keshillimeve etj., prap se prap ne punen e keshillave popullore kjo ceshtje themelore e punes me sukses, dhe e zhvillimit te keshillave popullore, nuk kuptohet sa duhet dhe nuk zgjidhet plotesisht.

Ndodhe shpesh qe kuvendet e Keshillave popullore te rrethit dhe te mbledhjeve te votuesve, nuk jane pregadite mire, se pjesemarrja e popullit ne to asht e vogel, se ne to flitet ma shum mbi administraten se sa mbi politiken si edhe se ne to shqyrtohet vetem ceshtje qe jane te zgjidhuna, e jo edhe cashtjet e detyrve te cilat parashtrohen para organit perkates te pushtetit. Kuptohet se, permiresimi i punes se keshillave ne kete kuptim do te mundet me i aktivizue shum ma teper turmat ne luften per permiresimin e pozites se tyne jetsore, ne luften per permbushjen e detyreve te planit dhe qe kjo te krijonte lidhjen ma te forte ne mes te keshllave popullore dhe te turmave te gjona punuttore. Perndryshme, praktika e punes se deritashme e keshillave popullore, e cila ma se shpeshti asht e shoqnueme me metoden e punes se nepunsave, nuk asht ne gjendje me i mobilizue turmat dhe me i mobilizue turmat aq te medha te pashfrytezueme ne luften per plan...

ZGJIDHJA E DETYRES SE RINDERTIMTI DHE NDERTIMIT EKONOMIK

... Karakteristika e pergjitheshme e gjendjes s'ekonomis mbas luftes, si ne vend, asht edhe ne Krahine, asht shkatrrimi dhe pa-organizimi. Te gjitha sipermarrjet ne Krahinen t'one kane qene te damtueshme e te plaçkituna, pa fuqi puntore dhe pa lande te nevojshme. Gjendja e komunikacjonit ka qene edhe ma e keqe, rruget dhe urat kane qene te damtueme e lidhja hekurudhore e Krahines me viset tjera te Vendit t'one ka qene e preme.

Gjendja e ngjajshme ka qene edhe ne katund. Afer 38.018 shtepija dhe ndertesa tjera ekonomike kane qene djeqe dhe rrenue. Shum hektare toke kane qene te braktisuna, te papunueme dhe te pa-çfrytezueme. Per arsye te mungeses se njerzve dhe fuqive puntore, t'inventorit dhe te kafsheve pune, problemi i punimit te tokes asht shtue ne nji forme shum te rrepte ... Vija te cilen e caktoi n'ate kohe Partija, si shteg per te dale nga situata e tille, ka qene:

1) Me i mobilizue te gjitha fuqit ne detyren e rindertimit dhe te ndertimit.

2) Me masat e ndryeshme ekonomike me zhvillue politiken e kufizueme t'elementave kapitalista dhe me kete menyre me e sigurue plotesimin e kerkesave elementare ekonomike te turmave te gjona punonjese. Kjo do te thonte orjentim politik i organizatave te Partis kah detyra e rindertimit dhe ndertimit dhe kah lufta kundra elementave kapitalista ne sektorin e ekonomis.

Ne luften per kryemjen e ketyne detyrave, organizata e jone e Partis asht mbeshtete ne puntoret, te cilet kane qene mbeshtetja e saje e sigurte, dhe me perkrahjen e katundreve punonjes, e cile asht krijue me zbatimin e reformes agrare ne katund. Rezistenca e elementave kapitalista kundra politikes se Partis s'one ne sektorin e ekonomis ka qene e vazhdueshme dhe e rrepte.

... Denimi i prijsave reakcjonore dhe bashkepuntoreve t'okupatorit nga koha e luftes, i ka hape organizates s'one te Partis rruget ma te gjona te nderlidhjes me turmat e gjona punonjese, te cilat ende ishin jashta influences s'one. Çashtjen e nderlidhjes me keto turma organizata e jone e ka realizue me mobilizimin e tyne politik ne lufte per kryemjen e detyrave, te cilat gjindeshin n'ate kohe para Partis. Rezultatet te politikes se tille dhe te punes se tille t'organizates s'one te Partis, kane qene te medha dhe te randesishme. Nepermjet te kesaj lufte jane shpartallue ne menyre te duhshme forcat e reakcjonit dhe asht pakesue influenca e tij mbi katundaret, e sidomos mbi shqiptaret. Influenca e jone mbi turmat behej dita dites ma e madhe. Rritjen e kesaj influence e verteton forcimi dhe konsolidimi i Frontit populluer, i cili kah fundi i vjetti 1946 numronte afer 230.027 antare. Nga ana tjeter kjo asht vertetue me rezultatet e zgjedhjeve per Asamblen Kushtetuese ne vjetin 1945 dhe Asamblen e RP te Serbis ne vjetin 1946. Tue e lidhe si duhet qendrimin anti-monarkist te shqiptareve me cashtjen e zgjedhjeve t'organizates s'one, i ka shkue perdore me e thye rezistencen e reakcjonit dhe me i nxjerre ne zgjedhje gadi te gjithe shqiptaret, te cilet me 97,% votuen per Frontin populluer...

Ndryshime te tilla politike e kane veshtiresue poziten e elementave reakcjonare. Ata nuk kane muejte ma me zhvillue luften te hapet t'armatosun dhe politike kundra nesh, sikur kane ba per shum kohe. Ata e kane vazhdue luften, por tue perdore taktike tjeter. I jane pervesshe organizimit t'organizatove ilegale, permbyesese dhe terroriste, te maskueme nen firmen nacjonale, nen emnin »Komiteti Nacjonal Demokratik Shqiptar«. Ne to jane organizue elementat çfrytezuese ne katund e ne qytet, te cilet me anen e ketyne organizatave kane ba rezistence t'organizueme kundra politikes s'one. Atyne u kane shkue perdore ne fillim qe t'a perfshijne n'organizata edhe nji numer njerzish punonjes, por sa ma teper asht ashpersue lufta kundra elementave kapitalista, aq ma teper ata kane muejte ma veshtire me e mbrrijte ket gja. Ne fillim keto organizata kane qene ma te mdha per koh numri dhe kane perfaqesue mbeturinat e organizatave borgjeze-nacjonaliste, te cilat i kane udheheqe elementat borgjeez. Nga nji ane ata e kane shprehe fuqin e anmikut, e nga ana tjeter dobesin e tij, pakesimin e influences se tij dhe me shefjen para fuqis se Frontit populluer, e cila por rritet. Ne proçesin e luftes e cila ishte tue u-zhvillue, ata nuk kane muejte me mbete si te ketilla, sepse realiteti i jone u flitte shqiptareve ne menyre gjithnji ma te bindeshme se me anen e ketyne organizatave asht tue i mashtrue reakcjoni. Ma vone, ne proçesin e luftes politike, keto organizata u-zhduken. Nga ana tjeter, reakcjoni e kaloi qendren e punes se vet n'organizatat fetore, te cilat aktivizoheshin gjithnji e ma teper ne luften politike kundra nesh. Kjo taktike e anmikut edhe tash asht ne zbatim te plote. Ajo personifikohet nepermjet te veprimtaris se shtueme politike te nji numri te klerit te te gjitha besimeve dhe te gjitha sekteve, ne vijen e luftes kundra rendit te sotshem shoqnuer. Kjo kerkon syceltesin e shtueme dhe lufte ma te fuqishme politike t'organizatave t'ona kundra mbeturinave te reakcjonit kapitalist dhe mprojtesave te tij klerikaleve reakcjonare.

Sa ka qene e drejte politika e Partis n'ate periudhe, dhe sa i asht pershtate interesave te turmave te gjona punonjese, ma se miri e verteton hovi dhe enthuzjazmi, me te cilin njerzit punonjes kane punue ne rindertimin dhe sukseset qe jane mbrrijte ne ket pikpamje. Deri ne fund te vjetit 1946 rindertimi i ekonomis ne Krahinen t'one ka pase marre fund. Rindertimi kaq i shpejte ka qene veper e puntoreve, te cilet me punen te ngulte dhe te vetmohueshme e kane zgjidhe ket detyre. Ne ket lufte kane sherbye si shembull puntoret e «Trepçes», te cilet me thirrjen e Partis s'one, e shpetuen sipermarrjen nga permbytja, dhe ne kushte mjaft te veshtira te punes, e rindertuen sipermarrjen dhe e organizuen produkcjonin. N'ate periudhe ne katund jane ndertue dhe rindertue 11.977 ndertesa. Me perpjekjet maksimale t'organeve te pushtetit toka ka qene punue pergjithesisht. Ne ket pikpamje ka qene problem toka e braktisun dhe ajo e kolonistave. Kolonistat kane qene pa kurrfare inventari dhe aftesije pune qe t'a organizojne punen ne token e tyne. Shteti u-dha atyne ndihmen prej 30 miljone dinaresh per blemjen e inventarit shtepijak dhe bujqesuer, u-ka dhane ndihme ne fore etj...

Nga karakteri i luftes dhe punes se Partis s'one ne kohen e mbas luftes jane zhvillue format e reja te forcimit dhe konsolidimit te matejshem te bashkimit te puntorve dhe te katundareve. Ky bashkim asht forcue nepermjet te luftes se puntoreve dhe katundareve kundra elementave kapitalista ne qytet dhe ne katund. Ai ka marre karakter te bashkimit luftarak te popullit punonjes, te bashkuem ne Frontin populluer. Bashkimi me katundarin asht forcue dhe asht konsolidue edhe ma tutje nepermjet te zbatimit te reformes agrare, nepermjet te politikes se grumbullimit dhe tatimeve, barra kryesore e te cilave ngarkohej mbi elementat kapitaliste, dhe nepermjet te ndihmes se vazhdueshme per katundaret e vorfen nga ana e shtetit ne kredi e fare, ne punimin e tokes etj. Kjo ka qene njikohsisht edhe baza politike ne te cilen asht rrite dhe asht zhvillue vllaznimi i njerezve punonjes te kombesive te ndryshme ne Krahinen t'one, ne kundershtim me te gjitha mehinacjonet dhe mashtrimet e elementave shovenista dhe nacjonaliste nga radhet e borgjezis se permbysun. Ne ket baze ka triumfue politika e vllaznimit dhe bashkimit nder ne, e cila bash per ket arsye asht e forte dhe e pathyeshme.

(Vazhdon ne faqen e dyte)

Vazhdim i referatit politik mbi punen e organizates se Partis ne Kosove e Metohi

Lufta per kryemjen e detyrave te planit pesvjeçar

Politika e nderimit socjalist te Vendit t'one, e shtrueme me Planin pesvjeçar, ka kene ne kuptim te madh dhe me perfrahje te rinjeri te pjeses se dukshme te turmave ne Krahinen t'one, te cilat mund te thuhet se i kane provue, ma teper se te gjitha ne Vendin t'one pasojet e mbrapambetjes, dhe mvarsis ekonomike. Per ket arsye ato e kane kuptue shpejte se Plani pesvjeçar asht rruga e sigurte e zhvillimit te tyne te lire dhe e sigurimit te nji jete ma te mire e ma te lumtun.. Perveç kesaj, qendrimi i ketille i turmave ndaj Planit pesvjeçar bazohet ne politiken e drejte nacjonale, e cila asht shpreh... [illegible]

[illegible]

Tregtija ... Trepçe per 106,30%, ne Golesh per 100% e ne „Bresoje" per 100%.

[illegible]

Ekonomija lokale

[illegible]

ZEJTARIJA

[illegible]

Ekonominat komunale

[illegible]

Gjendja e komunikacjonit lokal

[illegible]

TREGTIJA

[illegible]

(Vazhdon ne faqen e trete)

Vazhdim i referatit politik mbi punen e organizates se Partis ne Kosove e Metohi

(Vijon nga faqja e dyte)

[illegible]

HOTELERIJA

[illegible]

Shendeti populluer dhe kujdesimi socjal

[illegible]

PUNET NDERTIMORE

[illegible]

FINANCAT

[illegible]

Dhe mandej,numri ma i madh i trelheve t'ona perfaqesojne edhe tash njisit ma teper administrative e jo-ekonomike. Dihet se njerzit nga ato rrethe shkojne nga 40 deri 80 kilometra per sherbimin zejtar ma t'aferme, ase ne qofte se desherojne me e pa nji film. Atje qendrat e rretail nuk jane ba ende qendra as ekonomike as kulturale, e cila n'ate baze, e vetmja e drejte, t'a lidain rrethin me vehte. E ketille asht situata ne rrethet, Drenice, Kamenice, Istok, Serbice, Suhareke etj.

Ne ket pikpamje asht karakteristike pikpamja e organizates se Partis.

Ndersa ajo nga nji ane e kupton si duhet randesin e sipermarrjeve me karakter federativ e republikan, dhe perpiqet ne luften qe aty te mbrrijne suksese (me perjashtim te minjeres „Kosova", nderkaq, n'anen tjeter nuk i kushtojne aspak ase nuk i kushtojne sa duhet kujdes ekonomis lokale dhe organizimit te saje. Ne ket pikpamje shprehen dy kuptime te gabueshme n' organizaten t'one të Partis: e para, simbas te cilit zhvillimi i ekonomis lokale varret ekskluzivisht nga ndertimi investues simbas planit te pergjitheshem shtetnuer. Kupti i ketille sundon n'organizaten t'one shprehet ne pretendimin „nuk kemi kredite". Me nji kuptim te ketille asht ngarkue nji numer i mire i udheheqesave t'one dhe per ket shkak organizatat e tyne nuk jane mobilizue ne ket detyre, gja qe asht shkak i inisjatives se tyne te dobet. E dyta, simbas te cilit per shkak te mbrapa-mbetjes dhe pa-zhvillimit t'ekonomis lokale, nuk duhet as me u marre me te. Ky asht kuptim byrokratik, borgjez dhe oportunist i cili nuk merr parasysh se lufta per socjalizem asht ne vijen ekstreme, lufte per ngritjen e standardit jetesuer te popullit, dhe se kjo asht e pamundun pa zhvillimin e ekonomis lokale, gja qe duhet te jete detyre e randesishme e organizates se Partis. Ky kuptim e mbane organizaten e Partis te veçueme nga problemat e ekonomis lokale.

Asht e llogjikshme se moskokçamja e organizates se Partis perse i perket ekonomis, nuk ahmerret vet m me mos perbushjen e planit te prodhimit dhe deshtimin e planeve financjare te sipermarrjeve, por edhe me dame te tjera te cilat jane veper e punes anmike. N ket vjet ka pase disa raste sabotimi, shum tentativa te ketilla, shum raste te prishjes se veglave dhe gjanave ushqimore ne sipermarrjet me karakter federativ e republikan' ndersa te gjitha keto, si dhe shperdorime te ndryshme, vjedhje etj., ka pase shum ma teper neper sipermarrjet me karakter lokal. Po te meret ne pergjithesi, te gjitha keto tregojne se aktiviteti i anmikut ne sektorin e ekonomis asht gjithnji ma i madh. Kete e karakterizon fakti se ne punen e gjyqeve t'ona, shtimi i fajeve per dame n'ekonomi asht shum ma i madh se se vjetin e kaluem. Kuptohet se me shtimin e syçeltis dhe me luften e forcueme kundra anmiqeve, organizatat t'ona te Partis neper sipermarrje,do te mund t'a bajne te pamundeshme punen e ketille te t'anmiqeve.

Masat te cilat ne pregaditjet per Kongresin e Peste te PKJ e mbas tij, per zbatimin e vendimeve te Kongresit, i ka marre Komiteti Krahinuer ne ket sektor gja me te cilen gjendja e ekonomis lokale asht permiresue deri diku, tregon se n'ekonomin lokale kemi rezerva te konsiderueshme, te cilat munden me u mobilizue dhe me u-perdore ne luften per plan. Organizates s'one i mbetet si nji nga detyret ma te randesishme qe t'a baje ket.

Puna e organizates se partis ne sindikata

Organizatat sindikale sot i tubojne ne radhet e veta 33,000 puntore dhe njerez tjere punonjes te Krahines s'one. Jashta tyne sot gjindet nji numer bukur i mire i puntoreve te rij dhe te perkoheshem ne sipermarrjet t'ona, si dhe numri ma i madh i puntorve qe punojne ne sektorin privat ne bujqesi.

Çashtja themelore e punes s'one ne sindikatat dhe çashtja e zgjidhshme ne lufte per kryemjen e detyrave te Planit pesvjeçar ka qene çashtja e edukimit ideo-politik te puntorve nepermjet t'organizatave sindikale. Me gjithe qe ne zgjidhjen e kesaj pune nuk kemi muejte me mbrrijte qe ne themelet e shkences marksiste t'u apim puntorve spjegimet shkencore te problemave aktuale socialiste dhe politike, prap se prap kemi muejte me ua shpjegue ne menyre te drejte çashtjet themelore politike, qe te zhvillojme tek ata kuptim te ri te shendoshe per interesin e komunitetit e nepermjet te kesaj gjaje edhe qendrimin e ri ndaj punes. Pasqyra e kesaj pune dhe e qendrimit te ri te puntorve ndaj punes asht gara, me te cilen ne ket vjet kane marre pjese shum puntore t'organizuem. Rezultati i gares asht rritja e produktivitetit te punes per nji puntor ne krahasim me vjetin e kaluem ne minjeren «Brezojce»19 per qind «Golesh» 33 per qind, ne sipermarrjen e punve botore «Graçanica» 4,6 per qind, ne sharren «Ibar», 48 per qind, ne fabriken e tullave ne Prishtine 50 per qind etj.

Nepermjet te gares se perditshme te numrit ma te madh te puntorve kane dale ne ket vjet 750 sulmuesa dhe shum qinda luftaresh te pare t'lavduem ne lufte per ndertimin socjalist te Vendit t'one. Dobesija kryesore e gares ka qene ne karakterin e saje te fushates dhe ne zhvillimin e ngadalshem ne turmen tjeter te puntorve.

Me dishka me ma pak sukses organizatat sindikale e kana zgjidhe çashtjen e normave. Ne ket pikpamje organizatat sindikale t'industris lokale dhe zejtaris kane qene shum te pa-kujdeseshme, sepse deri tash vone ne sipermarrjet me randesi lokale nuk ka pase fare norma.

Dobesina ma te mdha organizatat sindikale kane tregue ne çashtjen e forcimit te diciplines se punes si edhe ne pranimin e puntorve te rij dhe n'aktivizimin e tyne ne gara. Duhet me theksue si shembull se ne minjeren «Kosova» gjate tremujorit te dyte te ketij vjeti, ka pase 80-256 ore pune te humbuna para syshe. Nga ana tjeter ne minjeren «Trepça» mbrenda ketij vjeti kane shkue ne pune 4.560 puntore e jane largue nga puna 4.519 puntore.

Shkaqet themelore te te gjitha dobesinave dhe te metave ne punen e organizatave sindikale qendrojne ne kujdesin dhe zotesin e pamjaftueshme t'organizates dhe udheheqesinave te Partis qe t'a organizojne si duhet luften e puntoreve per kryemjen e detyrave me plan.

Perparimi i bujqesis dhe ndihma per katund

Tue fole mbi perparimin e bujqesis dhe ndihmen per katund, shoku Pajkoviq nder te tjera tha.

«Kujdesi i jone ka qene perqendrue ne zbatimin e masve te ndryshme ne bujqesi, te cilat, ne marredhanjet e tashme shoqnore ne katund, mund t'a ndihmojne zhvillimin e saje dhe t'a ngrejne prodhimin. Menyra themelore e ndihmes se zhvillimit te bujqesis te na ka qene puna per forcimin dhe konsolidimin e sektorit shtetnuer te bujqesis i cili duhet te bahet mbeshtjeje e rendesishme ne zhvillimin e bujqesis pergjithesisht. Rezultatet e punes s'organizates se Partis ne ket drejtim jane mjaft te dukshme.

Siperfaqet e tokes ne sektorin shtetnuer jane rrite ne ket periudhe per 4,196 per qind ne krahasim me vjetin 1845. Ajo sot perfshine 2 per qind gjithsejt te siperfaqes se punueshme ne vend te 0,04 sa ishte ne vjetin 1945. Tash me planin e KPK asht parapa rritja e siperfaqes ne ket sektor, per 2.400 hektare, gja e cila duhet te realizohet me meljoracjon dhe me çelje, pikrisht me perpunimin e tokes se paçfrytezueme deri tash. Njikohesisht asht shtue edhe numri i kafsheve ne sektorin shtetnuer, gjave te trasha per 600 per qind, gjave t'imta per 460 per qind dhe shpezve per 2.200 per qind ne krahasim me vjetin 1945. Ne te njajten kohe asht organizue dhe zhvillue rrjeta e stacjoneve te maqinave dhe te traktorave, te cilat disponojne nji numer maqinash bujqesore. Keshtu sot kemi 4 SMT me 272 maqina.

Me qellim forcimi te mateshem te sektorit shtetnuer te bujqesis vetem me planin e ketij vjeti asht investue ne bujqesi shuma prej 45.205.000 dinare.

Rrjeten e siperfaqeve ne sektorin shtetnuer te bujqesis nuk e ka pa-ue mjaft puna e jone per forcimin e institiuteve dhe sipermarrjeve t'organizueme dhe per orjentimin e tyne ne prodhimin e fares dhe produkteve me te cilat duhet me sigurue furnizimin e qyteteve. Per kete arsye, si dhe per arsye t'organizimit dhe te udheheqejes se dobet, rritja e siperfaqeve ka mbete pa influence te madhe ne zgjidhjen e problemeve ku ndihma e saje duhet t'u shprehet ne menyre te plote. Ne ket vjet ekonomik na kemi marre masa qe te permiresohet kjo gjendje.

(Vazhdon ne faqen e katert)

Vazhdim i referatit politik mbi punen e organizates se Partis ne Kosove e Metohi

(Vijim nga faqja e trete)

Ne vjetet e luftes per plan, çashtja e perparimit te bujqesis dhe e shtimit te prodhimit bujqesuer asht shtrue si çashtje e zbatimit dhe plotesimit te planit shtetnuer per mbjellje. Realizimi i tij asht mvare ne rend te pare nga puna e organizatave te Partis per njoftjen e katundareve me detyrat e Planit pesvjeçar ne sektorin e bujqesis dhe me nevojen e punes me plan per realizimin e ketyne detyrave, - me randesin e agroteknikes, ase ma mire me thane nga puna per ngritjen kulturale te katundarit ne menyre qe ai me ma teper kuptim t'a pranoje planin t'one te mbjelljeve dhe t'a punoje token e vet ma mire dhe ma me shum dije dhe mjeshtri. Pune te randesishme ne ket drejtim ka krye organizata e Partis nepermjet te Frontit popullor dhe organizatat tjera masovike. Ato kane organizue dhe kane zhvillue disa akcjone te randesishme sikurse jane: puna ne perpunimin e planit te mbjelljeve, spastrimi dhe pluhnimi i fares, akcjoni per shkembimin e fares shtepijake me ate kualitative, spastrimi i barit te keq, lavrimi i sernishtave, lavrimi i thelle etj. Nepermjet te kesaj pune, afer 2.217 katundare, kane mbrrijte me e kuptue frytin e masavet agroteknike dhe ata bile kane dhane premtimin se token e tyne kane me e punue ne zbatimin e plote te ketyne masave. Kjo pune ka pase nji randesi te madhe ekonomike dhe kulturale sikurse qe shihet prej kety ne disa shenimeve:

Asht arrijte numri i plugjeve te kekurta per 172 per qind kurse per vilaqe per 172,5 per qind ne krahasim me ate te vjetit 1945. Siperfaqet toksore nen bimet industrijale jane rrite per 799,9 per qind, kurse ne bimet per ushqimin e kafsheve per 510 per qind. Ne punimin e utrinave e ne token e paçiryterueme jane rrite siperfaqet e tokes se punueme per 7,7 per qind; prej sasis se pergjitheshme te fares se mbjellun ne mbjelljet e sivjeme jane 19 per qind kualitative, te cilat katundaret me anen e shkembimit e kane marre prej shtetit. Asht ka lavrimi i thelle ne 38 per qind te siperfaqeve te parapame per mbjelljet prandverore.

Te gjitha keto permiresime ne sektorin e bujqesis kane pase shprehje pozitive ne ngritjen e proçesit te tokes. Frytin mesatar dhetvjeçar prej vjetit 1939 na e kemi mbrrijte persa i perket tershanes dhe linit, ndersa e kemi tejkalue persa i perket granit, misrit, thekres e elbit, granit 5,5 mc, misrit 4,2 mc el bit 6,3 mc.

Puna te cilen e ka zhvillue organizata e Partis me qellim te perparimit te bujqesis, dhe nga ana tjeter ndihma materjale e shtetit qe u asht dhane ekonomiave te varfuna dhe te damtuame ne lutte, ka ndikue ne nji pjese katundare ma perparimtare te cilat me qellim qe t'i perparojne ekonomit e tyne dhe t'a sigurojne nji fryt ma te madh nga toka, kane organizue kooperativat e punes. Keso kooperativa sot ne Krahinet kemi 48 me 2.381 ekonomi, te cilat posedojne 12. 671 hektare toke. Ne zhvillimin e tyne asht gja karakteristike se ato prej vjetit jane gjithnji ma shum. Keshtu vetem ne ket vjet jane organizue 27 kooperativa; asht shtue per 8,4%. Nga ana tjeter, deri ne ket vjet kolonistat kane organizue koope rativa, ndersa ne ket vjet jane organizue pese kooperativa ne te cilat ne shumice jane ekonomina shqiptare, me 135 ekonomi na dhe 15 kooperativa te serbve vendas. Gjithashtu asht me randesi me permende se ne kooperativat e ketij vjeti jane edhe nji numer prej katundarve te mesem. Zhvillimi i tille i kooperatives se punes na flet kjartazi mbi gjendjen e mire dhe zhvillimin e sukseseshem te kooperativave te punes ne njenen ane, dhe n'edukimin e drejte te masave ne katund ne frymen socjaliste, n'anen tjeter. Qysh tash disa kooperativa te punes me shembullin e tyne jane tue u tregue katundarve punues se puna kolektive ka syperioritet dhe fitime qe sjelle menyra ma perparimtare te punimit te tokes me zbatimin e masave agroteknike.

Kuptohet, se zhvillimi dhe perparimi i tyne, asht ndihmue me mjetet e dukshme materjale te shtetit. Vetem ne ket vjet ata kane marre kredit per shumen 21.383.788 dinare. Edhe pse kooperativat e punes ne punen e tyne kane sukses te dukshem, ato kane ende mjaft dobesina. Nder to organizimi i punes nuk asht krye e parashtrue si duhet. Me gjithse organizata e Partis ne kooperativat e punes mjaft asht angazhue ne zgjidhjen e detyrave ekonomike, ndersa pak kujdes i kushton jetes kulturale e politike te kooperativistave. Pjesemarrja e kooperativave ne punet drejtuese te kooperatives nuk asht ne naltesin e duhun. Te gjitha keto jane probleme, te cilat organizatat e Partis duhet me njihere me ia fillue zgjidhjes se tyne. Perveç kesaj asht me randesi me theksue se nder disa vende ka raste, qe ndonji spekulant, tue pase deshire me iu shmange rrjedhimeve te politikes s'one ekonomike, perpiqet me u-fute ne kooperativa, per shka duhet me vendosmeni ma te madhe me i shtye. E ma ne fund, duhet te permendim se asht veçenarisht me randesi me i shtrue si duhet marredhanjet ne mes te kooperativistave dhe atyne jashte kooperativave ne katund, ne menyre qe kooperativat e punes nuk duhet te sherbejne si platforme per organizaten e Frontit popullor, gja qe ka ngja dhe qe ka pase pasoja negative, por kete pune duhet me e shtrue ne menyre qe kooperativa te jete piesa ma e mire dhe ma perparimtare e Frontit popullor ne katund.

Nuk ka dyshim se sukseset ne punen per permirsimin e bujqesis, sado te medha qe duken nuk e kane ndryshue ne themel gjendjen ne kete sektor. Mund te fitet ende per disa permiresime me zbatimin e masave deri tash te praktikueme agroteknike ne bujqesi, gja e cila mbetet edhe matutje si nji nga detyrat ma te randesishme t'organizates s'one te Partis, por asht e kjarte, se zhvillimi i plote i bujqesis, siç e parashet Plani pesvjeçar, - e per realizimin e te cilit na duhet te luftojme, nuk asht i mundun me marredhanjet e tashme shoqnore ne katund, me organizimin dhe format e tashme te punes ne bujqesi. Orjentim te kjarte ne zgjidhjen e kesaj çashtjeje na ka dhane KQ i PKJ qysh ne vjetin e kalucm, tue e caktue vijen e rekonstruimit te bujqesis nepermjet kooperativizmit bujqesuer. Kongresi i Peste i PKJ e ka konfirmue dhe e ka lejue ket vije tue shtrue para Partis si nji nga detyrat e ardheshme me randesi "me forcimin dhe zgjanimin e pozicjoneve socjaliste ne rend te pare me anen e zgjanimit organizativ dhe forcimit materjal te kooperativizmit bujqesuer ne baze plotesisht vullnetare, me anen e furnizimit te tyne me vegla moderne bujqesore dhe sigurimit me kredite shtetnore dhe me ndihme te pergjitheshme financiare". Hap i pare, me qellim qe te sigurohen kushtet per zbatimin e vijes se tille te KQ per konstruimin e bujqesis, ka qene puna per riorganizimin e kooperativave shit-blese ne kooperativat bujqesore. Na i jemi perveshe kesai pune ne gjysmen e dyte te ketij vjeti, d. m. th. mbas Kongresit te Peste te PKJ. Na i kemi pase te gjitha kushtet qe t'a kryejme me sukses ket realizim. Kooperativat t'ona shit-blese, nepermjet te punes trivjeçare per zgjidhjen e cashtieve te tij, te cilen e kane krye me mjaft subses, e sidomos nepermjet te tregtis me çmime te lidhuna ne ket vjet kane fitue prestigje te dukshem dhe e kane mbledhe n, radhe te veta mjaft masovikisht katundarin. Nepermjet punes se tyne dhe edukimit politik te cilin e ka dhane Partija, turmat e gjana te katundatis e kane pranue kooperativen si organizaten e tyne ma t'aferme. Kjo gja asht shprehe sidomos ne ket vjet, kur katundaret, tue dishrue t'a bajne te mundun zhvillimin sa ma te mire dhe ma te gjith aneshem te kooperetivave, ja filluen ndertimit te shtepijave kooperative.

... Asht krye riorganizimi i te gjitha organizatave kooperative, ne bazen e rregulloreve te reja kooperative. Jane zgjedhe udheheqesina te reja organizatave kooperative, e aparati i tyne asht plotesue me numrin ma te nevojshem njerzish. Gjate punes per reorganizimin e kooperativave dhe mbas saje, d. m. th. mbas Kongresit te Peste kane hye ne kooperativa 30.028 antare te rij. Keshtu sot kooperativat bujqesore ne Krahinen t'one numrojne 170.453 antare.

Ne te gjitha kooperativat jane organizue keshillat e perhershme per zhvillimin e degve te ndryshme te veprimtaris ekonomike, e prane 59 kooperativave jane formue edhe keshillat per punimin e perbashket te tokes, te cilat numrojne 4. 596 ekonomina.

Ne pregaditjen e riorganizimin e kooperativave, dhe mbas tij, koperativat kane zhvillue aktivitet te pergjithshem ekonomik. Qysh tash ato kane 68 puntorina, 54 ekonomina me 1.107 hektare toke, 7 ferma te bagtis me 685 krene bagti.

Disa kooperativa kane marre pjese aktive ne perpunimin e planit per mbjellje, ndersa te gjitha kane punue per shkombimin dhe pregaditjen e fermes dhe kane marre pjese n'organizimin e mbjelljeve.

Zhvillimi i kaq sukseseshem i kooperativave ne ket vjet asht rezultat i punes ma intensive t'organizates se Partis ne sektorin e Kooperativizmit, si edhe te ndihmes se dukshme materjale, te cilen e kane marre kooperativat prej shtetit. Ne ket menyre kooperativave u asht dhane kredit, prej 125. 978.009 dinare, vegla dhe almise me nji vlefte prej 1.943. 521 dinare. Kjo ndihme u asht dhane a yne edhe ne kuadra. Keshtu u jane dhane 170 kuadra profesjonale bujqesore.

Eksperienca nga puna per riorganizimin e kooperativave flet kjartas se rruga e rekonstruemit te bujqesis siç e ka caktue KQ, asht e drejte se mundet me e sigurue zhvillimin e saje te sukseseshem.

Çashtje themelore politike qe duhet te zgjidhet ne rrugen e zhvillimit te kooperativave, asht çashtje, qe organizatat t'ona ne katund dhe komitetet e rretheve t'a kuptojne randesin e kesaj pune dhe t'a dijne se lufta per ndertimin socjalist ne katund, ne rend te pare, mvaret nga zhvillimi i kooperativave. Ne ket fast, çashtja themelore e punes se tyne, duhet te jete pune ne kooperative, me anen e se ciles ata do te mesohen me ndertue socjalizmin. Duhet pa tjeter vazhdimisht me i pase parasyshe fjalet e shokut Kardel, i cili, ne referatin e mbajtun ne Kongresin e Peste te PKJ ka thane: Detyra ma e randesishme dhe ma e komplikueme qe qendron para nesh, pa dyshim asht çashtja e rekonstruimit socjalist te bujqesis s'one".

Mandej nuk duhet me harrue, çka tek ne ngjet shpesh, se kooperativa si e ketille, si forme, se vetem reorganizimi i kooperatives nuk asht kurrfare socjalizmi. Transformimi socjalist ne katund patjeter duhet te bahet me anen e punes se perforcueme n'organizimin e katundarve te vobegte dhe te mesem ne kooperativa, me anen e edukimit te tyne, si me punen praktike te kooperatives ashtu edhe me anen e ngritjes se tyne kulturo-politike, ne menyre qe te muejshin me e kuptue kooperativen dhe me i pa perspektivat e zhvillimit te saje, si dhe me forcimin e vazhdueshem materjal, me ngritjen e kooperativave, me forcimin e prones kolektive, e cila kooperativen do t'a baje ekonomikisht vendimtar dhe ma te fortin ne katund. Keshtu dhe me punen e ketille ne kushtet e kryemjes me sukses te detyrave te Planit pesvjeçar, do te zbatohet rrithmi transformimit socjalist te bujqesis. Kuptohet se, per zgjidhjen e ketyne detyreve, asht çashtja themelore se sa do te mundet organizata e Partis me i angazhue per zgjidhjen e ketyne çashtjeve, ata qe jane ma se shumti t'interesuem per transformimin socjalist te katundit, d. m. th. katundaret e vorfen dhe te mesem, e kjo praktikisht d. m. th. me i angazhue ne punen e kooperatives. Prandaj, çashtja ma e randesishme politike ne zhvillimin e matutjeshem te kooperativave asht çashtje e aktivizimit sa ma te gjane te turmave themeltare te kooperativave ne punen e kooperatives. Kjo natyrisht asht e pamundun pa demokratizmimin ma te te plote te punes kooperative, çka deri tash nuk ka egzistue aq sa duhet, e t'ka ne vendimet e Kongresit te Peste te PKJ qendron si nji nga detyret ma te randesishme.

Politika e jone ne katund ne vjetet e mbas-luftes, ka qene e perqendrueshme me forcimin e aleances me katundarine punuese nga nji ane, dhe per kufizimin e elementave kapitalista, n'anen tjeter. Ne vjetet e luftes per plan u-zhvilluen forma te reja dhe u-krijuen baza ma te gjana per forcimin e saje te matutjeshem. Politika e aleances me katundarine punuese asht realizue me anen e politikes se ngarkimit progresiv te katundarve ne lidhje me grumbullimin e prodhimeve bujqesore, i kujtu njikohesisht d. m. th. politika e mbrojtjes se katundarve te vorfen dhe te mesem me anen e ndihmes dhe me kredina, qe shteti u ka dhane kooperativave bujqesore dhe veç e veç katundarve Punues etj. Kryemja me sukses e detyrave te Planit pesvjeçar e siguron ket aleance, me anen e plotesimit te nevojave te katundarve me artikujt industrijale une me politiken e drejte te çmimeve. Ket e verteton viti i sivjem ne tregtin me çmime te lidhuna. Por, ndihmen themelore dhe ma te rendesishme, katundarija punuese duhet t'a fitoje ne vegla per pune, ne maqina bujqesore etj. Se kendejmi rrjedhe randesija e kooperativave bujqesore, gjithnji ma e madhe, sepse ato jane organizata ma e pershtatshme, nepermjet te ciles, me anen e maqinave dhe veglave te ndryeshme, si dhe me anen e kredinave, shteti do t'a ndihmoje perparimin e bujqesis, nepermjet te se ciles do te kryhet transformimi socjalist i katundit.

Kulaku e kundershton ket politike dhe lufton kundra saje. Thyemja e rezistences se kulakve, e keshtu edhe zbatimi teknik i masave t'ona ekonomike ne katund, asht çashtje themelore e politikes s'one ne katund. [illegible] Ajo e ka realizue sivjet planin e blemjes se misrit me 97,9%, te keshit me 105, te drithit me 103%. Por, kjo nuk domethane se rezistenca e elementave kapitalista ne katund asht thye plotesisht. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Vazhdon ne numr'n 172)

Botimi i Keshillit Krahinuer te Frontit popullur—Sipermarrja per shtyp dhe botime "Miladin Popoviq", Prishtine.
Pajtimet ne Beograd i pranon Administrata dhe ekspedicioni. Numri i çekut 906036.